

1970 оной мартын 15-да 20-дохи Орешковскэ хунгуулин округоо ба Улаан-Удэ хотын Железнодорожно районий 25-дахы Одесскэ хунгуулин округоо Буряадай АССР-эй Верховно Советэ депутатудыг хуанган байна. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутатуудаар: Орешковскэ хунгуулин округоо—нүхэр Гладун Александр Петрович, Улаан-Удын Лениней орденто локомотив-вагон заабырлын заводой начальниг; Одесскэ хунгуулин округоо—нүхэр Беляков Анатолий Михайлович, КПСС-эй Улаан-Удын городской комитетэй нэгдэх секретарь хуангабад.

БУРЯАД УНЭН

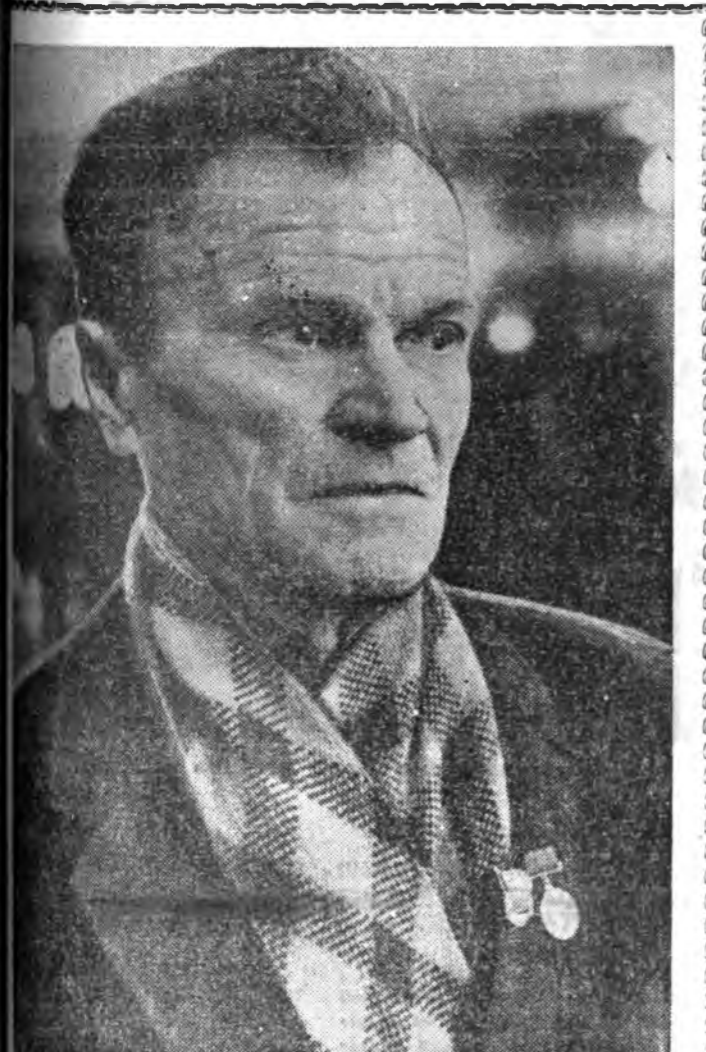
Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министруудэй Советэй орган

САБШАЛАН, ТАРЯАЛАН ХАЙЖАРУУЛХА, УНАЛХА ГАБШАГАЙ ХОЁР ЫАРА

МАЙН 15

ЛЕНИНСКЭ ОЙН БАЯРАЙ ЖЭЛДЭ БАЯН УРГАСА АБАХЫН ТҮЛӨӨ БҮГЭДӨӨРӨӨ ТЭМСЭЭ

Луговодуудай, лугомелиоративна отрядуудай мүнөөдэрэй шухала зорилгонууд: Таряалан, сабшалан дээрээ наг шэбхэ ехээр гаргаха. Уналуурын хубаг, ханааб бэлдэхэ, хаалта боолто зоһоха. Түрүүшын найрам алдангуйгөөр тогтоожо, газараа уналха. Сабшалангаа шугы бургааһанһаа, шулуу шохойһоо сөбөрлөхө.

Михаил Михайлович Максимов республикын эрхим луговодуудай нэгэнини. Тэрэний хүтэлбэрилдэг бригада майнэ жэл бүри үбнэ ногооной баян ургаса абана. Нэгэнтэ даадаг 600 гектар сабшалангайгаа га бүриһөө 23 центнер найн шанартай үбнэ хуряһан. В. И. Лениной түрөөһөр 100 жэлэй ойи хүндэлэлдэ энэ бригадын луговодууд байгша ондо үбнэ ногооной ургаса улам дээшлүүлхэ хүсэлтэй. Эдэ үдэрнүүдтэ колхозной луговодууд уналуурынгаа хубаг, ханааб бэлдэнэ, ханааб боолтын занана, сабшалан дээрэ наг шэбхэ эхэлдэнэ. Сабшалан хайжаруулха, уналха габшагай хоёр орше артелиин луговодууд эдэбхитэ ажалай охин соо-руу захалба. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заган-дун» колхозой луговодуудай бригадын бригадир М. М. Максимов.

ЭРШЭТЭЙ АЖАЛ ЭХИЛЭЭ

Түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлдэ орооһо таряанай, үбнэ ногооной болон бусад ургамалуудай үндэр баян ургаса абыхын тула ехээн хүдэлмэри хэхэ байнабди. Илангаа энэ хаяхан сонсогдохон габшагай шанга хүдэлмэрини хоёр нара соо таряалан, сабшалан дээрээ наг шэбхэ ехээр гаргаха, хайса уналха гэхэ мэтээр ургасыень дээшлүүлхын тула горитохон ажал хэжэ үрдиэхэ ёһотойбди. Гэхэтэй хамта гансахан хоёр нара соо бүхэ сабшалан, таряалангыё найнаар үтгэжүүлжэ, уналжарихань бэрхэтэй. Энээнине хараада абажа, манай колхозойид таряанай газарта, сабшалан дээрээ намартаа, үбэлдөөшье наг шэбхэ талгаларяагүй зөөгөө юм. Ажарын главна агроном К. Е. Павлов тусхай оньһожоруулагдана отряд эмхидхээд, тэрэниие өөрөө хүтэлбэрилжэ, намар, үбэлэй үедэ 14 мянган тонно шэбхэ хээрэ гаргаа. Илангаа таряанай газарта шэбхэ ехэ гаргагдаа. Юуб гэхэдэ, колхоздомнай бүхыдөө 800 гектар уналгадалаг таряалан бии. Хэрбээ тэрэниие ёһоор үтгэжүүлэнгүйгөөр хэдысье найнаар уналха наамнай ургасыень ехээр дээшлүүлхэ хэжэ. Тиммээ найн, сортовой шэниисын үрэнэн бэлдэгдэ. мүн кукуруза тариха газарта 8 мянган тонно шэбхэ гаргагдаа. Тэршэлэн бүхыдөө 640 га уналуурын сабшалантайбди. Тэрэмнай баһал шэбхэгүйгөөр найн ургаса үгэхэгүйн мэдээжэ. Тэндээ зургаа мянга үлүүтэй тонно шэбхэ зөөгөөбди. Шэбхын хэды ехэ гаргагдаашье хаань, энээгээр ханаагаа амархагүй, хоёр нара соо үшөө 1500 тонно наг шэбхэ таряалан, сабшалан дээрээ зөөхэ зорилготойбди. Каша соо хэдысье ехэ тоһо хэхэдэ амтанин муудахагүй, бүрил найн болохо гэжэ зоной хэлдэгээр, газарта шэбхэ ехэдээ гэжэ байхагүй шуу. Наяар арбаад трактор, машинатай шэбхэ шэрээ тусхай отряд дахин хүдэлжэ эхилхэнь. Колхоздомнай Алташад, Хайсагарта, Хүдэтээ—гурбан ехэ сөөрэм тогтоогдохой, тэндээ уналуурын хубаг, ханаабүүд татагданхай гэшье. Тиммээ хабарай сагта тэдэ сөөрэмүүдэй уһые шадаал хаа ехээр таряалан, сабшалан дээрээ гаргаха, садатарын уналха гэшье бидэнэй шухалын шухала хэрэг болоно. Энээнине хараада абажа, үбэлдөө 120 мянган кубометр зузаан тошо, мультэ хүргөөбди. Мун хаянай мультэ сооложо, тэндэнь хоёр бүлүүр стануудыё тодоод, сөөрэмэй захархи сабшалан, кукурузын газарта уһа түлэг гаргажа байнабди. Эндэ дүршэлтэй бэрхэ механизаторнууд Т. М. Ткачев, П. А. Авдеев, Белях гэшнэд станцинуудаа үдэр һүнигүй хүдэлгэнэ. Тэдэнэр энэ хоёр нара соо 85 га кукурузын газар, 40 га сабшалан уналха юм. Гадна үшөө нэгэ станци найар заһагдаа, хүдэлгэдэжэ захалханы. Эдэ үдэрнүүдтэ газар уналха хүнүүд томилогдожо, звенонууд бүрилхэгдэжэ байна. Таряалан, сабшалан уналгалдаа 70 гарван хүн хүдэлхэнь. Тэдэнэ хүрээ, лом, резин сахи гэхэ мэтэ бүхэ хэрэгтэй юумь бэлдэнэбди. Мун мүнөө унанай хүрэнхэй байһан дээрэ уналуурын хубаг ханааб, хаалта боолтонуудыё заһабарилжа байнабди. Ингээд артелиин эхээр газар уналгагдажа эхилхэ юм. Энээннээ гадна, колхоздо нэгэ-нэгэ трактортай луговодуудай зургаан «вено эмхидхэгдэнхэй. Ингэжэ байгша ондо таряалангай ба бариһөө 13 центнер таряа, тэрэ тоодо 16 центнер шэниисэ, 200 центнерһээ бага бэшэ кукурузын ногоон наба шамаа, сабшалангай га бүриһөө 15 центнерһээ доошо бэшэ үбнэ ногоо хуряахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхэбди. В. ИВАНОВ, Бэшүүрэй аймагай Калининэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ТҮГЭС БЭЛЭДЖЭЛТЭЙГЭЭР УГТАБА

Шээрүүн хүйтэн үбэлэй үдэрүүд үнгэржэ, хабарай урин дулаанай шэнжэ Мухар-Шэбэрэй тала дайлаар үзэгдэтэг болохой. Хабарай тариалда бэлдэхэ хаялгыгуй тулаг дунда абажа байна. Энээнине хараада абаһан «Авангард» совхозой тариалда, механизаторнууд үүдэй үдэрүүдтэ эршэтэй найнаар хүдэлжэ, энэ шухала ханые бэлдэхэ найнгалгаар угтахые оролоно гэшье. Тариалда хабаадаа трактор болон тариалын элдэб техникэ, эр зэмсэг болон болоо. Аймагайгаа «Искра» колхозой механизаторнуудай түрүү үүхэл хайшаан дэмжэжэ, хабарай тариалда хабаадаа бүхэ техникэ болзор соонь, шанар найнтайгаар бэлдэжэ, гэжэ совхозой директор Михаил Радионович Батышев хөөрэнэ. Тус совхоздо хабарай тариалда хабаадаа техникэ заһабарилха тусхай хоёр бригада эмхидхэнэ юм. Бригадануудыё үнэй дүй дүршэл эхэтэй механизаторнууд Николай Михайлович Кондратов, тракторна бригадые дагша Михаил Яковлевич Бухольцев хоёр эрхилхэн байна. Бригадын гэгшүүд Федот Перфильев, Александр Шайдунов, Геннадий Бухольцев, Владимир Шайдунов, Владимир Шидэ болон Алтайн-Адагай механизаторнууд: жэлнээ жэлдэ кукурузын найн ургаса абажа кукурузаа—Дамба Жанавич Жанав, хори гаран жэлдэ механизатор абаһан Нима Чимитович Ханджапов гэгшэд «унаһан малгайгаа абаха сулөөгүй» хүдэлжэ, техникэ заһабарилгаа болзор соонь дүүргэжэ. Энэ совхоз байгша ондо 6315 гектарта шэниисэ, обес, кукуруза, огородой эдэ, кууэжүү гэхэ мэтэ ургамалуудыё тариха юм. Унгэрэн намарһаа хойшо үндэр ургасын түлөө аһалахан ажал ябуулагдана. Сабшалан, тариалан дээрэ 1720 тонно наг шэбхэ гаргагда байна. Хабарай тариалын эхилтэр үшөө 10 мянга гаран тонно шэбхэ зөөхэ зорилготой. Мун сабшалан дээрэ хүдэлжэ тусхай оньһожоруулагдана лугомелиоративна отряд байгуулаха гэжэ хэлсэе. Тэрэ отрядта дүй дүршэл эхэтэй механизаторнууд хүдэлжэ юм. Наг шэбхэ ашаха тусхай түхээрэлгэтэй «ДТ-54» трактор, шэбхэ зөөхэ тэргэнүүдтэй хүнгэн Т-40, газарай хүрнэе дээгүүр элдүүлхэ түхээрэлгэ тодохон МТЗ-50—хоёр трактор тэндэнь үгтэхэ. Мун хоёр бургааһануудай үндэһе отолон гараха хэдэн залан тэрэ отрядтай мөлдөлдө байха. Мунөө үбэл Мухар-Шэбэрэй аймагта сабан бага ороно. Тиммэ тула «Авангард» совхозойид энэ дэхи гол, горхонуудай уһа хэрэгдэнэ, сабшалан, тариалангай газарта тошо хаялажа, мультэ зузаанар хүргэнэ. Жэлнээ: Н. Г. Кабаркин уһа бүлэн гаргалда ПМС-250 түхээрэлгээр тошо тогтоожо, Черноярвоа һууринда 100 000 кубометр мультэ хүргэнэ байна. Мунөө жэлдэ манай совхоз 200 гектарта хайжаруулагдана бэлшээритэй болохо. Тэрэ газар бэлдэгдэнхэй. Мунөө совхозой хүдэлмэришэд ойдо хургаар бэлдэжэ байна. Газарай гэдэхэдэ тэрэнэ тойруулаан хашааһады. Мун 157 гектар ургаса багатай тариалангай газарта олон жэлэй ногоо тариха хараалдана. Энэ жэлдэ нимэ газарта, сабшалан дээрэ 400 тонно минеральна үтгэжүүдтэ тараагдаха болоно. Энэнай 150 тоннонь таряаланда, үлөөшөөрн бэлшээрин газар ба сабшалан үтгэжүүдэгдэхэ. Үндэр ургаса абахын түлөө бии байгаа арга боломжнуудаа элсүүлхые оролодо гэшьебди.—гэжэ совхозой главна агроном И. А. Төрхюанов хөөрэнэ. Унгэрэгшэ жэлэй ган гасуур, хура бороогүй зун энэхэ ажаахда ехэхэн хохилод үзүүлэн. Тэрэн дээрһэнэ боложо, «Авангард» совхоз мунөө хабарай тариалда өөрн шанар найнтай үрэнэ, хүрэнгүгү байшо. Мунөө тэдэнэр «Искра» колхозтой алаха хуорондын аналдаа хэжэ, эндэһэ шанар найнтай, нотагай сагай уларилда яһала найн ургаса үгдэг «Онохойская-4» сортын шэниисын үрэнэ абалһан. Мун Улаан-Удын Элеваторһаа 9000 центнер найн сортын үрэнэ абаха болоо. Тиммэжэ ган гасуурай бэрхшээл дабагдаханы гэшье. В. ЛЫДЕНОВ, манай тусхай корп.

ЛАОСОЙ ХЭРЭГҮҮДТЭ США ХАМААРХАЯА БОЛИХО ЁНОТОЙ

Энэ тушаа 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ гаргалдаг гурвануудай хоорондо хэлсэлгэ үнгэржэ, тэрэ дараадаа президент Линдон Б. Джонсон Штатуудай хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй хамаралтын үргэлдүүтэ байхдаа, 1962 оной Женевэ хэлсэндэ үндэсний амьдрал эмхидхэгдэ, мунуудадан холимог ажилын баруунтай тааруулан хуулиудтай хэрэгүүдтэ зэбсэггүй

ГУРБАН ХУША

Зөхөл бөхөх бэлгэ шадбаригүй нээ, гуурна барига, савра гутаанаан хэрэггүй гэжэ ханагдадаг. Шадал хүсээ мэдэрбэл, бээдээ шанаа эрилтэ табига, нээрүүгээр, үргэжэ нойро марган хүдэлхэ, бэшээн юумээ дахин дахин зааха хэрэгтэй. Эгээл нямэ эрилтэ Фёдор Цыденжапов урдаа тайндаг. Заха холон Захаминаа нуудаг энэ нүхэр хүндэжгөөр үбэлхэн болошье, ходел уран хурса шүлэг, рессказ, отонхонуды бөхөжэ байдаг. Байгша ондоо рессказуудайн түрүүшын ном Бурадай номой хэблэлээр гаргагдахан. Одотой, дагтай, дэлсээтэй хэзээдэ ябахынь Ф. Цыденжаповта хүсээ.

Ц.Д. ХАМАЕВ.

Наргалмаа хээтэй газа гарах бүридөө эдэ гурбан хуша руу харасаа залаахиддаг. Тихэдэнэй тэрэнэй ханаа сэдхэлдэ аятай зохид шанги байдаг.

Мүнөөшье энэ хүгшэн хубүүнтээ бага сага арсалдад, зүрхэйнгөө түргэ түргэн сохилон халганад гэхэлээр хушанууд дорохи хандани дээрэ эржэ хууба.

Хубүүнинеэ нагаса таабайнгаа хушан буусые трактораар хахалаа гэхэн захиралта үгэхэдөө яаба гэшээ? Нагаса таабайн хушан буусада гансахан хушан сөргэ үлэжэ, адуу малай бэлшээр болошоношье наа, эхэдэнэй ханханаар ханагдадаг нанин газар ха юм. Тонда эхын тоонто хадаагаатай. Эхын бага башар наһан тэндэ үнгэрлөө. Атар тунга ногоон сөөгүүр хульбэржэ, алга дайдын прагуу дууна шубуунааудай аялга хусган шанаан, үнжигэн хөөрхэн эсэсгүүдье өгшөөн, сэнгэжэ үдэн үдэн гэлхэ. Тонда тэрэнэй гунгин дуун ээдлээ, хүжюу эсэдэн ханханаа, ногоо сөсгүүдэй хангаар, соо номин дайдын шэмэг соо тунан үлэхэй. Эдэ бүгэдэн мүнөө трактораар урбуулагдаад, гарай хара хүрхэн доро орохо байһандаа хүгшэндэ ханагдаана. Удмэ эдөлгөнэй хүүлээр хубүүнинеэ гэнтэ:

— Нагаса таабайн хушан бууса хахалаа гурбан трактор үгөөгүүр гараа, — гэжэрхидхэн, зүрхэйнгэ гэнтэ. Хүгшэн нямэ юумэ өгө хүлээгээгүй байһан тула гэнэдхэндэ гэдэггээ унан алдажа, нилээдгүй дуугай бууд гээд:

— Ондоо тээ хахалаа болохогүй байгаа гү? — гэжэ хубүүнинеэ хууба.

Агроном бүхэ газараа шалгажа үзөөд, тэндэ эсэлгэн тарихада таармагдай гэжэ гээд, хубүүнинеэ тэндээ тэдэ шонгоо эсэлгэн хуряажа, силос даража бид, тэдэ хүри сомохон гэжэ байтад тооложо олоо ха юм. Хубүүнинеэ толгойдо заримдаа түсэб, тоонуудаа ондоо юумэндүүд түгэ шонги байдаг. Эхэй тэрэнэй тоолоон түсэб хүсэд шанаһынь гүй:

— Тонда нагаса таабайн гэрэй гал гуламтын нуури бин юм гэжэ мэдэнэ гүш? Тондэл эхын тоонто дагалдаатай юм гэжэ ухааидан ороогүй гү? — гэжэ хубүүнинеэ дээрэ дээрхэнэ асуужархэбэ хон.

— Мэдөөдэй байгаа хон. Тээд ондоогоор аргагүй байгаа, — гэжэ хубүүнинеэ наһан амаар харуусаба.

Тихэдэнэй сүхалдаад, Наргалмаа хээтэй гаража ерэнэинэй энэл. Нагаса таабайнгаа хушан буусые хубүүнинеэ трактораар урбуулаха захиралта үгэжэрхихэ

юм гэжэ хүгшэнэй ой ухаандан оройдоошье ороогүй. Угы даа, энээн тухай дахин бодомжлоной үлүү. Дэмэ сэдхэл зүрхөө ообохоо бинэ, үрэ гарахаа болёо. Тэрэнэй башар бага наһанай бууса хахалагдажа, өхэ эсэлгэн тариха. Үбэл, хабарай хурсуу шэрүүн үсдэ колхозойн хуар мал шэмэтэ тэжээлээр дугахаа болихол. Өөрөө бүхэ наһан соогоо муштан ябаһан хадаа Наргалмаа хүгшэн үбнэ тэжээл тухай ханагаа зобонгүй яахаб даа. Хубүүнинеэ хамтынгаа ажалал түүлөө ханаата боложо хэһэн энэ алхамтай эсэбэл хээтэй хажуудаа байһан гурбан хуша ээлжэ ээлжээгээр шэртжэ оробо. Гурбан хуша тэрэнэй наһанай эгээд хайхан үе сагуудтай холбоотой юм.

Гуша гаран жэлэй саада тээ Наргалмаа өөрнөө нүхэр Сооо Гунзеновтой хамта эдэнэй шөөс сагдуулан байхада ойхоо асаржа, газаагаа тарья бэлэй. Осорин энэ шанаа урдан байгаага эгээ үндэр хуша нуулаа хон. Наргалмаа өөрнөө тарифан хуша дорохи хандани дээрэ хууна. Тэрэхэн хойно байһан наһаршаг хушые тэдэнэр хубүүндэ гэжэ хуулаха бэлэй. Хубүүнинеэ тинхэдэ оройдоол хойртой байгаа.

Хойто жэлэнь, мянга юанэ зуун гушан оной хабар, Осорин нотагтаа тогтоһон түрүүнинеэ колхозой даргаар ажаллажа айтаргаа, ангийн дайсадай гарһаа унаа хон. Эдэ хушанууды тарихада, Осорин үдэн мэндэ ябахаргүйгөө мэдэһэн шанги байгаа бишү. Осорин тэрэ зүдн ойн налда тээхи гүбөө дээрэ хүдөөлүүлээ хон. Наргалмаа хүгшэн энээд хуубага, үбгэйнгөө хүдөөлүүлэгдэн газарын элээр харалдаг. Зуидаа, нөөс барин хээр, тэндэнэ линобо сөзүүдэ халбаржа, хэдхэн үдэрэй туршада носсо байһан алтан зулуудтай толотон бадарал, наһа наһаагаа гүбнээр хушан наһанай ашшо доро иган ханднад. Мүнөөдэр үдэмжэ дулаахан, Эдэнэй дэргэдэ игаана нуухада элэхилон үдэр боложо байна.

Гуша гаран жэлдэ хушанууд наһаана, нилээд үндэр болдо. Тинхэшье үшөөл бөө хүсөөгүй инзатай. Наргалмаа хээтэй өөрөө тарифан энэ хушын шөөс сагдуулан байхада, Магсарай Дамбин нагсагархан хубүүнинеэ ябахада, энээн өөдэ абиржа байтарга, наһархан оройнэ, хухалжархэ болэй. Тинхэдэн Наргалмаа хубүүнэй шохонхэй хайсахан татаад табалгтаа хонмай. Тэрэ гэнээр хубүүд хуша өөдэнэ абиржаа болохдөө...

Дамбин тэрэнэй хубүүнтэй сагсуу. Мүнөө тэрэ хоёр түрэл колхозоо хүтэлбэрлээ. Дамбин — парторг, хүгшэнэй хубүүн — түрүүдэгшэ. Тэдэнэр колхозоо хүтэлбэрлөөр табан жэл болохоо байна. Саг гэшээ түргэн лэ ошоодог юм байна даа. Бахяан лэ нагсагархан үхнүүдэ ябаһан аад, тэдэнэр мүнөө аймаг соогоо сууда гарайтан томо колхоз хүтэлбэрлээ. Бахяан ха юм гэжэ хүгшэн эсэхэлээ.

Хубүүнинеэ нотаг соогоо хүндэтэй юм. Хүнүд гэртенэ эрхэдэ, эхэдэн бэшэ, ехэнхидэ хубүүндэнэй хэрэгтэй ердөг. Эхэндэн Наргалмаа хүгшэн үнэн зүрхэнөө омогорхдог. Хубүүнинеэ хүн зөнтобо хэр зэргэ тааржа хүдэлнэ гэшээ? Алдуу эндуу гаргахада хубүүнинеэ зонингоо урда тоосондо гэшээ гү? Иймэл асуудалнууд энхэн наһаа эсэхэлэе ходоодо зобожо, ухаан бодолынэ ээлжэ байдаг. Түрэл колхоз тухайн аймаг зургаанда магтажа, гэзэгтүүдтэ бэлжэ байханда, эхын досоо долоон наһанай гарһанда аятай зохид, наһа эсэхэлэнь тэнгилэн, уудам болошдог. Тинхэдэн тэрэ Осорин амидэй мэндэ ябаа наа, түрэн хубүүнинеэ ажалал амжалтанууд дунд хэдэ ехээр омогорхоо гэшээ хон гэһэн бодолдо ээлүүдгүй абтаахиддаг. Хүгшэн бодолто болон нилээд нуушаба. Өөрнэй нуулган хушын оройдо сугларһан алаг туунууд тэрэнэй анхирал таахиджа. Магсарай Дамбин энэ орой хушлархорхой наһы, шубууд эхлээд урхайлхыгү хон ха. Харин хухархай оройтой байхада шубуудтай урхайлхад таатай болоо. Алаг туунууд эндуу гаргахада жэлээ урхайлжа байла. Эдэнэй жэл бүри шонэ хабарые уржа асарһандад хамаг шубуудана урид тэдэнэй газаа бин болгохидог. Эдэнэй ермэсээр Наргалмаа хээтэй досоо баһал хабарай наһанда нилээд жэгтэй, тэнгилэн уудам болоодхидог.

Мүнөө апрелин дүүрхэеэ байбашье, алаг туунууд урхайгаа заһажа заһалаагүй. Тээд юушьебэ зүбнжэ байһандаа хушануудай оройдо шууялдан хуунад.

Хэрбээ Наргалмаа хээтэй мүнөө харасаа ой худар шүгдүүлээ наа, таруу мододой забһараар аяар холо, өхэ хадын бооридо, гурбан тракторай ябахые харахал нэж. Эдэнэй тэрэнэй эхэ, эсэрын хушанай буусые наһан наһа хахалажа байһан даа юм.

Тээд хүгшэн тинхэ харахаа зүрхэлбөгү. Тугаарай хубүүнтээ арсалдажа, халганаан зүрхэиний нам гэшээ. Ингээд лэ ондоо юумэндэ ханааа табингүй, эдэ гурбан хушануудаа шэртжэ жуугтаа наһы, тэрэндэ аятай нэнгэ.

Тингэжэ хуухадэн хубүүнинеэ ержэ ябаба. Тэрэ эхынгээ гар думуухан барига:

— Эжы, сэдхэлээ бү тамалгыт! Нагаса таабайн гэрэй нуури дээрэ полевои стан баригадажа байна. Гэртээ орогыт. Намжилмаа аришаан халаагад, худэжэ байна наа, — гээд, колхозойнгоо правлени тээшэ гэшэлхээ.

Хубүүнинеэ эдэ үгэнүүдэ эхын зүрхэн тасгаа уржа, наһа эсэхэлэнь амаршахалда гэбэ. Хүгшэн баһал домь газарта хур суухаа хүржэ, зүрхэ эсэхэлээ зобонхоно мэдэбэ. Тэрэнэй эхэ, эсэрын хушан гэрэй нуурида полевои стан баригада хадаа хүгшэнэй тоонто баргадаа үлэхэн ха юм. Тэрэнэй ханаагаа зобохо ондоо юумэн үгыл. Хубүүнинеэ үйлсын үзүүрээ хүржэ, сэхэ урэгшаа правлени худар шэглэтэрэнэй энэрхы дулахаанаар хаража хуураа, бөрингээ аришаан халаагад, худэжэ байһынь наһажархисба. «Хөөрхэй даа, бөрини, минингээ зүрхэ эсэхэлээ зобоходо холд ханаата болодог. Тэрэ аришаангынь уухадаа зүрхэмни яагараа заһардаг гэшээ?» — гэжэ шөбшөөр бодохоо байхадан, аша басгаанинеэ хажуудан гүйжэ эрээд:

— Төөдэй, мама танине дуудаана, — гэжэхэбэ.

— Ошожо ябааб, — гэн, тэрэ табатайхан ашынтаа хойнохоо алхаба.

Наргалмаа хүгшэн хэрэлсы дээрэ гаража, хушануудаа нэгэ удаа эрхэн харажархэбэ, гэртээ орошобо.

Гурбан хуша. Хүгшэнэй наһанай ажабайдала ямар үүрэг дүүргэжэ байһанаа тэдэн мэдэдэг бай! Хэды хүндэ хушэр, он жэлүүдэ тэдэн хамта дабажа гарсалсан гэшээ! Ямаршые үдэ хүнэй анхарал харууд доро байһан тула хушанууд ялараагүй. Гурбан инэг дүүрхэлтэ тэдэн улам өөдөлөө уржаа хууба. Жэл үнгэржэ бүри залуу бөхүүнинеэ хүдэржэн, шөбшөө наһалданын наһаана, тээд тээд хушанууд тэдэнэй үдөөдөө, үшөөл удаан дуужал хуулаа. Ондоо хүнүд тэдэнэй доро нуужа, ажабайдал тухайгаа хуулаа. Тэдэнэй үнгрэһи сэгые хануулан, тарифан эздэйнгээ нэрэ алдарые дурсуулаан, хушанууд жомхой хүнүдтэ үлгэр мэтэ байхал даа.

Радиоприёмнигү айлыгү шахуу. Залуушуулай олонхынэ транзисторнуудые үргэлөөд ябадаг. Эдэ бүгэдэн заримдаа эбдэрдэг. Хуушан почтамын гэр соо радиомастерской гэжэ байдаг. Тинхэ харгылдаг зоч олон.

Эндэ тэдэ бүгэдэе зйнабарилдаг, ажал хэрэгтээ бэрхэ болоһон зон олон. Тэдэнэй нэгэн Игорь Александрович Нелюбин юм. Нүхэр Нелюбинэй «аргалһан» радиоприёмнигүүд найдабаритай найнаар худэлдэг. И. А. Нелюбин шударгы урлодсотойгоор ажаллажа, халаан бүрингөө даабари 110 процент дүүргэнэ. Өөрнөө мэрэгжэл эдэш-лүүлхээ технологиэска институтудай үдэшин халбарилтай хоёрдохы курсда хурана. Игорь Александровичай ажалдаа амжалтатый байһынь тэмдэглэжэ, тэрэндэ коммунист ажалай ударнигэй нэрэ зэргэ олгоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. А. Нелюбин эбдэрхэн радиоприёмник заһажа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

„БАЙГАЛ“ ЖУРНАЛАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

Бурядай АССР-эй Уран зөхөлшодой холбоной «Байгал» журналай 1970 оной нэгэдхи номер буряад хэлэн дээрэ барлагдажа, уншагшадта элгээгдэбэ.

Журналай эхн хуудалан В. И. Лениной түрлөөр 100 жэлэй ойдо зориулагдалан нийтэ гаршагтайгаар нэгдэнэ. Эндэ суута совет уран зөхөлшод М. Горькийн «В. И. Ленин» гэнэн очерк, Дондэк Улзуевтай арадай дуунай алгаар бэшгэдэн «Сагай суураа» гэжэ поэма, Николай Тереховой «Ленин» бэшг гэнэн рессказ толидогдо.

Удаадахи бүлэгтэ Барадий Мунгоновой «Халбаран хужаһан нота» гэнэн очерк Салынган аймагай Карл Марксын нэрэмжтэ колхозой сууга халиман, Социалист Ажалай Герой Шылжит Балчингов-

вай бэшээн алтан, мүнэһэй нэгэнуудые гаргалын намтар элээд хонирхолтой.

Монголой залуу уран зөгшд Д. Нямаа гэгшын шүлэгүүд, И. Динеевэй рессказууд, Юрий Лоскутовэй «Космонавтын намтары» гэнэн бэшгэ толидогдон байһан «Байгал» журналай энэ намтаро хургуулын хургалдай түлэгүүд «Харасгай» гэнэн бүлэг мун «Шог ёрто долгын» гэнэн бэшгэ шог доро Макаро Сосовий «Юрий» рал, «Илаановай мэтэ», Битовто Аношиной «Үймэн шүрээ С. Сотниковой «Дарга ноё» гэнэн эсэдэтэй шог рессказууд элээгдэбэ.

Энэ журнал «Союзпечати» наймаанай магазинууда худмэ дана.

Энэньшье мэдэхэ гүт?

МЭРГЭН ХАРБАГШАДАЙ ТҮҮХЭНЭЭ

Африка, Азин зарим ороонуудта момо наадаг мүнөө хүрэтэр аугуушадай зар зэбсэг байһан зангаараа.

1792 ондо нур харбагшад, буугаар бууагша мэрэгшүдэй дунда спортын бүхы түхүдэ оройдоол нэгэ дахин мурьсоон болоһон байна. Мурьсгээшэ 100 метрэй зайда табигдалан бай хорһорин голд болон номоор харбаһан, буудалан гэхэ. Тинхэдээ сагаалсаа 16 годондо харбажа, нур харбагшад наһан байха юм.

Номоор харбаһан голд гайхалтай хүсэ ехэтэй. 300 алхамтай зайда табигдалан 5 сантиметр зуугануудые гэзэгтүүд тусгаар тодолоон илгаруужа толилоо.

ВАРИШАВА. (ТАСС). Лаостохы эсэргэй аюулагдануудые болоулаха, энэ оройной амгаланнар, бөө даанхайгаар хүржээ эрхэ байдал бин болгохо зоригоор хүсээл гаргаха гэнэн Советскэ правительствын эрмэлзгыне СНА-гай президент Р. Никсондэ СССР-эй Министруудай Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай элгээһэн бэшгэй дэлгэрхыгү удые «Нойсэ Дойчланд», «Берлинер цайтын» гэзэгтүүд түрүүшынгээ хуудануудта толилоо.

Дай байлаа үргэдэлхые болуулаһынь, Лаостой газар бомбодолтые үгэ дунгуурай хүсөөдөр зогсоохынь СНА-е Советскэ правительствые толгойлогшын бэшгэ сооһоо урлаһан үгэнүүдэе гэзэгтүүд тусгаар тодолоон илгаруужа толилоо.

ВАРИШАВА. (ТАСС). Лаостохы эсэргэй аюулагдануудые болоулаха, энэ оройной амгаланнар, бөө даанхайгаар хүржээ эрхэ байдал бин болгохо зоригоор хүсээл гаргаха гэнэн Советскэ правительствын эрмэлзгыне СНА-гай президент Р. Никсондэ СССР-эй Министруудай Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай элгээһэн бэшгэй удые толилоодо, Юльгын гэзэгтүүд онсолон тэмдэглэһэ. «СНА» хадаа Лаосые бомбодолтые дары түргэһөөр болуулаха ёһотой», — гэжэ «Юлнеж вольности» гэзетэ бэшэнэ.

Парижэй газетэнүүд гарабагүй

ПРИЖ. (ТАСС). Мартын 16-да Парижда газетэнүүд гараагүй, оройной гол телеграфна агентствын — Франс Прессей телетайшууд худэлөөгүй. Материалына байдал байжаруулаха тухай өөһадньгөө эрилтэнүүдэ дэмжэн, түбэй газетэнүүдэй ба Франс Прессей журналистууд профсоюзна организацинуудайнгаа урлагтаар 24 часаы забастовочо сонохоо. Профсоюзнууд ба газетэнүүдэй эздэй хоорондохы хэлсэлхүүд татаала, юуб гэхэдэ, журналистуудай эрилтэнүүдэе хангахаа эздэ баяшуулаһы арасан байна.

Бразилида Волобон Ушар

ЛОНДОН. (ТАСС). Политикэскэ шалгаганаар түрмэдэ хууһан табан хүнине Бразилин засагаархид табигдан байна. Тэдэн табигдан саасуугаа Мексикти ороо. Тэдэнэй орондо хэзэн үдэрэй тухай тээ Сан-Паулаһаа ганигдаагүй хүнүүдээр хулгайлагдалан Японой генералына консул Нобуэ Окути сүлөөлгөдөө.

Хүдэлмэришэд илаба

РИМ. (ТАСС). Холимол утаһа ээрээдэ 40.000 италян ажалшад ехэ амжалта туйлаа. Ажалай шөө хэлсээ багтаһын түлөө хүдэлмэришэд удаан саг соо үсэд шанага забастовочо тэмсэл хэһэн байна.

Сенаторай ханамжа

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Холбоото Штатууд дэлхэйн жанларын үүргэ дүүргэхээ болхо, дотоонингоо хэрэгүүдэе эрхилжэ ёһотой гээд гадагшын хэрэгүүдэй талаар ба зэбсэгтэ хүсүнүүдэй хэрэгүүдэй талаар сенатай комиссионуудай гэгшүн Стюарт Саймингтон мэдүүлээ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редакторы — 5454, приёмная — 54-93, зам. редакторы — 68-08, зам. редакторы — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 68-78, отделе: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-38, 63-86, пропаганда в агитация — 56-23, промышленности — 61-35, советского строительства в быту — 68-58, культуры и школ — 60-21, писем в райселькоры — 67-81, формирования — 34-05, общественной приёмная — 56-62, машинопись бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Манай адрес, телефонууд

Редатор Ц. Ц. ЦИБУДЕВ.

Нэгэдэлгын съезд Белфастда нэгддэ

БЕЛФАСТ. ТАСС-ай тухай койр. А. Дряхлов нигэжэ дамжуулаа: Ирландийн Коммунист партияны нэгэдэлгын ондо съезд мартын 15-да эндэ нэгддэ. Арадай хойто ба урда талын хувиунуудай хоёр марксистско-ленинскэ партинуудые — Ирландийн худалмэришэнэй партине ба Хойто Ирландийн Коммунист партине нэгэдүүлхэ тухай шийдэбэри съезд дээрэ уншагдаа.

Эдэ хоёр парти Ирландийн худалмэришэн аниин аша түһые ёһотойгоор лэ хамгаалһагд байһан дээрхээ, тээсэлэй абадди парламентай ба зорилготой ходоодо байгаа юм. Тэдэнинеэ нэгэдүүлгэ Ольстертай ба Ирландийн Республикын пролетариатай нэгэдэлгэе бэхмүүдгээ тухайтаа шана ахлам боложо үгэнэ.

Ага дүү коммунист ба худалмэришэнэй партинуудай түдөөлгөшд нэгэдэлгын ондо съезд дээрэ байлсаа. КПСС-эй делегация КПСС-эй ЦК-гай гэгшүн, Литвагай Компартияны ЦК-гай нэгэдэлгэ секретарь нүхэр А. Ю. Снецкуе толгойлоо.

Японой ажалшаддай хабарай тэмсэл эхилбэ

ТОКИО. (ТАСС). Японой профсоюзнуудай Генералына Совет (СОХИО) ба Японой бөө даанхай профсоюзнуудай хахые холбоной совет (Тоориу Роён) хабарай тэмсэл хээд хамтын комитет байгуулагдаа. Энэ комитетэй хүтэлбэрээр Японой ажалшаддай хабарай долбогтын шана шата эхилдэ.

Лаосой хэрэгүүдтэ

НЬО-ПОРК. (ТАСС). Лаос тусаа СНА-гай президент Р. Никсондэ СССР-эй Министруудай Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай элгээһэн бэшгэй американ хэбэл эхэ анхарад хандуулаа.

Францидахи кантональна хунгалта

ПАРИЖ. (ТАСС-ай койр. Р. Сербренников нигэжэ дамжуулаа: Кантональна хунгалтануудай болоходо, Францины Компарти ехэ амжалта туйлаа. Оппозицини энэ гол хүсэний түлөө нэгэдхи турта хунгалшад 24 шахуу процентин, тайбабайлан хэлэлбэ, 2.014 эрэгтэй ба эмэгтэй францууд дугаа үгөө.

Дай дээрхэй, хүсэд бэшэ мэдээе мартын 15-да хүнэй орой болонхойно лотоон хэрэгүүдэй министрест-во толидон байна. Энэ мэдээнэй ёһоор 153 муниципалыа советник-коммунист хунгалта. ФКП-н шөнэ хүнүи эзэхэ боллоо. Зонхилхы парти — республикыне хамгаалдаг демократуудай холбоон өөрнөө муниципалыа советнигүүдэй тоо 33 хүнөөр

Америкын хамааралсалгые болжуулаха

президент Р. Никсондэ СССР-эй Министруудай Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай элгээһэн бэшгэй Лаосто амгалдан байдал нэгдэнэ тоолого зорилготой улахоорондгыгү шуухала улаха шаартай документ гэжэ Монголой олонинго тоолоно гэжэ МАРИШАВА агентствын шонжэлгэшэ мартын 16-да бэлшэн байна.

Францидахи кантональна хунгалта

ПАРИЖ. (ТАСС-ай койр. Р. Сербренников нигэжэ дамжуулаа: Кантональна хунгалтануудай болоходо, Францины Компарти ехэ амжалта туйлаа. Оппозицини энэ гол хүсэний түлөө нэгэдхи турта хунгалшад 24 шахуу процентин, тайбабайлан хэлэлбэ, 2.014 эрэгтэй ба эмэгтэй францууд дугаа үгөө.

Дай дээрхэй, хүсэд бэшэ мэдээе мартын 15-да хүнэй орой болонхойно лотоон хэрэгүүдэй министрест-во толидон байна. Энэ мэдээнэй ёһоор 153 муниципалыа советник-коммунист хунгалта. ФКП-н шөнэ хүнүи эзэхэ боллоо. Зонхилхы парти — республикыне хамгаалдаг демократуудай холбоон өөрнөө муниципалыа советнигүүдэй тоо 33 хүнөөр

Зээрхэг түрмэхэйшүүлдэ сохилтонууд улам шангаар хэгдэнэ

КАИР. (ТАСС). Эзэмдэгдэн араб газар нотагуудта израиль зээрхэг түрмэхэйшүүдэ араб партизанууд сохилтонуудые улам шангаар хэбэ. «Аль-Гумхурия» гэжэ газетин мэдэсэһэнэй ёһоор, синайска бүлэг партизанууд Шейх Зувайд (Бахадхар урдур) шадар мартын 13-дэй хүн хэзэн амжалтатый абууланууды хээ. Араб партизанууд гурбан эхэ участогта түмэр замые тэбэлжэ, поэмнуудай аялгые наатуулаа. Энэ түмэр зам Синайска хахад арал тээрэ израиль сэргүүдэе зөөхэдэ эхэ улаха шаартай.

Францидахи кантональна хунгалта

ПАРИЖ. (ТАСС-ай койр. Р. Сербренников нигэжэ дамжуулаа: Кантональна хунгалтануудай болоходо, Францины Компарти ехэ амжалта туйлаа. Оппозицини энэ гол хүсэний түлөө нэгэдхи турта хунгалшад 24 шахуу процентин, тайбабайлан хэлэлбэ, 2.014 эрэгтэй ба эмэгтэй францууд дугаа үгөө.

Дай дээрхэй, хүсэд бэшэ мэдээе мартын 15-да хүнэй орой болонхойно лотоон хэрэгүүдэй министрест-во толидон байна. Энэ мэдээнэй ёһоор 153 муниципалыа советник-коммунист хунгалта. ФКП-н шөнэ хүнүи эзэхэ боллоо. Зонхилхы парти — республикыне хамгаалдаг демократуудай холбоон өөрнөө муниципалыа советнигүүдэй тоо 33 хүнөөр